

Юркова Оксана Федорівна,
*учитель української мови та літератури
Горішньоплавнівської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 6
Кременчуцького району Полтавської області*

**ЛІТЕРАТУРНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ СПРИЙМАННЯ МАТЕРІАЛУ
НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
В 5 КЛАСАХ НУШ**

Зацікавити учнів українською літературою як предметом навчання, зробити їх не спостерігачами, а ініціативними учасниками освітнього процесу можна шляхом упровадження в освітній процес методів активного навчання (таких видів діяльності, які спонукають дітей активно включатися в інтелектуальну і практичну діяльність у процесі оволодіння предметом). Це допомагає вчителю активізувати здобувачів освіти, підштовхує їх до самостійного творчого процесу, підвищується мотивація та емоційність, відбувається постійна взаємодія суб'єктів освітньої діяльності за допомогою прямих і зворотних зв'язків, відбувається вільний обмін думками про шляхи вирішення проблеми.

Серед різноманітних методів активного навчання особливе місце посідають літературні ігри, саме вони допомагають активізувати психічні процеси діяльності здобувачів освіти (відчуття, сприймання, пам'ять, увагу, мислення), підвищують інтерес до вивчення літератури, вносять у навчальний процес елемент цікавості, полегшують засвоєння навчального матеріалу. Атмосфера на уроці стає більш доброзичливою. Літературні ігри допомагають привернути увагу й тривалий час підтримувати інтерес до складних завдань тем і завдань, на яких у звичайних умовах зосередити увагу не завжди вдається.

У процесі гри дитина відчуває себе вільною. Учень, захопившись грою, непомітно для себе, запам'ятовує нове, учиться, досягає поставлених завдань.

Ще В. Сухомлинський зауважив, що «Гра – це величезне світле вікно, через яке в духовний світ дитини вливається живлющий потік уявлень, понять про навколишній світ. Гра – це іскра, яка запалює вогник допитливості та зацікавленості. У грі розкривається перед дітьми світ, творчі можливості особистості. Без гри немає і не може бути повноцінного дитячого розвитку».

Літературні ігри використовуються на різних етапах уроку, тому що вони спрямовані на реалізацію компетентнісного навчання, оскільки надають можливість учням практично застосовувати здобуті знання, допомагають сформувати вміння й навички працювати в команді; стимулюють загальний культурний, комунікативний розвиток, сприяють розширенню ерудиції.

Для участі в літературних іграх здобувачі освіти 5 класів мають володіти достатнім рівнем необхідних знань у галузі літератури, оскільки необхідно дати правильні аргументовані відповіді на поставлені питання.

Цікавими для учнів-п'ятикласників стануть ігри «Редактор» (уявіть себе редактором збірки поезій, яка готується до друку. Художник намалював ілюстрації до віршів, але забув їх назву. Вам потрібно «впізнати» поезії та підписати кожну ілюстрацію відповідною цитатою), «Рекламний банер» (створення реклами пропонованого твору), «Упізнай мене» (за описом відгадати персонажа твору), «Майстерня слова» (написати продовження твору, складання вікторини, кросворда, ребуса, загадки тощо до прочитаного), «Коктейль» (використовуючи сюжетні лінії різних творів, придумати свій), «Бюро знахідок» (за «загубленими» речами пізнати героя твору), «Картограф» (накреслити маршрут персонажа), «Психолог» (відтворення емоційного стану героя твору), «Лист вдячності або лист-засудження», «Дослідник» (проведення певного дослідження: виписати приказки, назви рослин тощо), «Вірю-не вірю», «Уяви себе...», «Що? Де? Коли?», інсценізація, рольові ігри тощо.

Досвід застосування на уроках літературних ігор засвідчує ефективне опрацювання літературних творів, свідоме засвоєння таких літературних понять, як тема, ідея, сюжет, персонаж, мова твору, жанр тощо. Результати навчання свідчать, що ігрові дії сприяють вихованню уваги до художнього слова, допомагають помічати та розпізнавати художні засоби виразності, визначати жанрові особливості твору, бачити компоненти твору, допомагають виховати поціновувача літературного слова.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інтерактивні вправи та ігри. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 144 с. – (Серія «Адміністратору школи»).
2. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори. В 5-ти т. Т. 3. Київ: Радянська школа, 1977. 670 с.
3. <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robota/85-neperervna-pedahohichna-osvita-v-ukrayini-stan-problemy-perspektyvy-2018-r/96-literaturoznavchi-igri-yak-zasib-analizu-khudozhnogo-tvoru>